

ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
Γ' ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ
ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ
ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Το Άγιον Όρος
στον 17^ο και 18^ο αιώνα

Από τους μεταβυζαντινούς
στους νεώτερους χρόνους

9-11 Οκτωβρίου 2015

Αμφιθέατρο «Στέφανος Δραγούμης»
Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού
Θεσσαλονίκης

ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Γιάννης Μπουτάρης
Δήμαρχος Θεσσαλονίκης

Α' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ιερομόναχος Νικόδημος Λαυριώτης

Β' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ – ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ Δ.Σ.

Παναγιώτης Αβραμόπουλος
Πρόεδρος Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Θεσσαλονίκης

ΜΕΛΗ

- Πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης Μεθόδιος
Ηγούμενος Ιεράς Μονής Χιλανδαρίου
- Μοναχός Συμεών Διονυσιάτης
- Στέφανος Γωγάκος
Δημοτικός Σύμβουλος Δήμου Θεσσαλονίκης
- Θωμάς Ψαρράς
Γενικός Γραμματέας Δήμου Θεσσαλονίκης

Εισηγητής: Δημήτριος Σαλπιστής

Γραμματέας: Αναστάσιος Ντούρος

Με τις εργασίες αυτού του Συνεδρίου, ολοκληρώνεται ένας κύκλος 10 Διεθνών Συνεδρίων στην διάρκεια των οποίων παρουσιάστηκαν περισσότερες από 300 ανακοινώσεις Ελλήνων και ξένων επιστημόνων, ιστορικών, αρχαιολόγων, αρχιτεκτόνων, συντηρητών, ερευνητών.

Προστέθηκε έτσι ένα εξαιρετικά σημαντικό απόθεμα πληροφοριών γύρω από την Ιστορία του Αθωνικού Μοναχισμού και της διαδρομής του ανά τους αιώνες. Η έκδοση των πρακτικών ηλεκτρονική και έντυπη διέδωσε την γνώση αυτή στον επιστημονικό κόσμο, στην Ελλάδα και το εξωτερικό, εμπλούτισε την βιβλιογραφία, ανέδειξε με τον πιο υπεύθυνο και αντικειμενικό τρόπο τα σημαντικά στοιχεία αυτού που ονομάζουμε ζωντανό μνημείο της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

Το φετινό θέμα «**Το Άγιον Όρος στον 17ο και 18ο αιώνα. Από τους μεταβυζαντινούς στους νεότερους χρόνους**» δεν ολοκληρώνει απλώς την καταγραφή της χιλιόχρονης παρουσίας του Αγίου Όρους.

Προσεγγίζει μια εξαιρετικά κρίσιμη περίοδο της Ιστορίας της, καθώς συνδέεται με την αυτοσυνειδησία του Ελληνισμού στην ευρύτερη περιοχή, σηματοδοτεί την πορεία του στους νεώτερους χρόνους και ουσιαστικά την σημερινή θεσμική καταστατική, εκκλησιολογική και γεωπολιτική θέση του στον Ορθόδοξο κόσμο. Είναι γι' αυτό ιδιαίτερα επίκαιρο και σημαντικό.

Εκφράζω τις ευχαριστίες μου προς τον κ. Κρίτωνα Χρυσοχοΐδη, διαχρονικό συνεργάτη της Αγιορειτικής Εστίας και τα μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής του Συνεδρίου, τους ομιλητές και τους οργανωτές του Συνεδρίου.

Από το 2016, καθώς φέτος ολοκληρώνεται το 5ετές Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα και η αδιαμφισβήτητη συμβολή του στο ετήσιο σύνθετο πρόγραμμα εκδηλώσεων της Αγιορειτικής Εστίας, θα συνεχίσουμε το έργο αυτό μέσα από την καθιέρωση μιας νέας οργάνωσης εκδηλώσεων, που θα αναδεικνύουν το λαμπρό, πολύμορφο έργο, ερευνητών, ιστορικών, συντηρητών, αρχαιολόγων, που επιτελείται σήμερα σε όλη την έκταση της Αθωνικής Πολιτείας.

Οι θερμοί χαιρετισμοί και οι ευχές του Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ.Βαρθολομαίου και της Ιεράς Κοινότητας επιβεβαιώνουν την σημασία του έργου που επιτελείται στην Αγιορειτική Εστία και δικαιώνουν τους κόπους και την αφοσίωση όλων εκείνων που συμβάλλουν με κάθε τρόπο στην ύπαρξη και το έργο της Αγιορειτικής Εστίας.

Τους ευχαριστώ θερμά και είμαι ευγνώμων για τους καλούς τους λόγους.

Ευχαριστώ και από καρδιάς τους συντελεστές, οργανωτές και συμμετέχοντες στα Συνέδρια των 15 ετών λειτουργίας της Αγιορειτικής Εστίας.

Γιάννης Μπουτάρης
Δήμαρχος Θεσσαλονίκης
Πρόεδρος του Δ.Σ.
της Αγιορειτικής Εστίας

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ Ι΄ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ & ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Κρίτων Χρυσοχοΐδης
Δ/ντής Ινστιτούτου Ιστορικών
Ερευνών Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών

ΜΕΛΗ

- Ιερομόναχος Νικόδημος Λαυριώτης
- Γέρων Νικόδημος Αγιοπαυλίτης
- Πλούταρχος Θεοχαρίδης
Αρχιτέκτων
- Φωκίων Κοτζαγέωργης
Επικ. Καθηγητής Νεοελληνικής
Ιστορίας Α.Π.Θ.
- Ιωακείμ Παπάγγελος
Δρ Αρχαιολόγος
- Μίλτος Πολυβίου
Δρ Αρχιτέκτων

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Δημήτριος Σαλπιστής
Διευθύνων Αγιορειτικής Εστίας

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Αναστάσιος Ντούρος
Προϊστάμενος Διοικητικών & Οικονομικών Υπηρεσιών

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Μαρία Γιαννέλου

Με το 10ο Συνέδριο της Αγιορειτικής Εστίας με θέμα «Το Άγιον Όρος κατά τον 17ο και 18ο αιώνα. Από τους μεταβυζαντινούς στους νεώτερους χρόνους» ολοκληρώνεται ένας θεματικός κύκλος συνεδρίων, που σκοπό είχε να παρουσιάσει τα πορίσματα της έρευνας για την ιστορία του Αθωνικού μοναχισμού στους έξι τελευταίους αιώνες (15ος - αρχ. 20ού αι.) του ιστορικού του βίου, καθώς και για μείζονα κεφάλαια της αγιορειτικής ιστορίας.

Όσον αφορά την έρευνα της ιστορίας κατά την οθωμανική περίοδο, προηγήθηκαν τα συνέδρια με θέμα Το Άγιον Όρος στον 15ο και 16ο αι. και Το Άγιον Όρος στα χρόνια της Απελευθέρωσης (στο οποίο εξετάστηκαν προβλήματα από το β' ήμισυ του 19ου ως τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αι.).

Παρά το ότι πολλά ιστορικά αιτούμενα που αφορούν την εξεταζόμενη περίοδο καλύφθηκαν εν μέρει από τη θεματολογία προηγηθέντων συνεδρίων (π. χ. Ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης και η εποχή του, Η αρχιτεκτονική του Αγίου Όρους, Άγιον Όρος και Λογισύνη, Η εξακτίνωση του Αγίου Όρους στον κόσμο. Τα μετόχια), στο παρόν συνέδριο επιδιώκεται η στοχευμένη, ενιαία και συνθετική προσέγγιση προβλημάτων της περιόδου που αφορούν την ιστορία καθώς και τα αρχιτεκτονικά και καλλιτεχνικά ρεύματα, παράλληλα με την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας σε ειδικότερα θέματα, μέσα στα ιστορικά συμφραζόμενα του 17ου και 18ου αιώνα.

Ο 17ος αιώνας, περίοδος διάχυτης ρευστότητας και οιωνεί στασιμότητας καθώς και ο επόμενος 18ος αιώνας, εποχή καθολικής και πολυεπίπεδης ανακάμψης του Ελληνισμού αλλά και του βαλκανικού κόσμου μέσα και έξω από την Οθωμανική αυτοκρατορία, αποτελούν μιαν ενιαία, αλλά με διακριτά χαρακτηριστικά, ιστορική περίοδο κατά την οποία διαμορφώνεται σταδιακά η φυσιογνωμία του Αγίου Όρους της σύγχρονης εποχής. Ο αθωνικός μοναχισμός ξεπερνά την «μεταβυζαντινή» του φάση, αποκτά εν πολλοίς «νεοελληνική» φυσιογνωμία, χαρακτηρίζεται από εξωστρέφεια και συναντά αλλά και αλληλοεπιδρά με την περιρρέουσα νεωτερικότητα.

**Η Επιστημονική Επιτροπή
του Συνεδρίου**

Πρόγραμμα συνεδρίου

Χαρακτικό του 1841

*Το κελλί των Αγ. Ανδρέου - Αγ. Αντωνίου,
του Οικ. Πατριάρχου Σεραφείμ Β', 1768
Από τις τοιχογραφίες του ναού του (Αγ. Αντωνίου)
στη Σκήτη Αγ. Ανδρέου στις Καρυές*

ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΑ ΤΕΛΕΤΗ

- 18:00 - 19:00 Χαιρετισμός του Δημάρχου Θεσσαλονίκης & Προέδρου Δ.Σ. Αγιορειτικής Εστίας, κ. Γιάννη Μπουτάρη
Χαιρετισμός της Ιεράς Κοινότητας Αγίου Όρους
Χαιρετισμός του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου
- 19:00 - 19:30 Κρίτων Χρυσοχοϊδης, Δ/ντής Ινστιτούτου Ιστορικών Ερευνών Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών
Βήματα προς τη νέα εποχή. Το Άγιον Όρος κατά τον 17ο και 18ο αιώνα
- 19:30 - 20:00 Διάλειμμα

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

Κρίση και Ανάκαμψη στην Οθωμανική Πραγματικότητα

- 20:00 - 20:15 Φωκίων Π. Κοτζαγεώργης,
Επικ. Καθηγητής Νεοελληνικής Ιστορίας ΑΠΘ.
Κρίση και επιβίωση των αθωνικών μοναστηριών κατά τους 17ο και 18ο αιώνες
- 20:15 - 20:30 Ognjen Krešić, Assistant Researcher at the Institute for Balkan Studies SASA.
Adapting to Shifting Imperial Realities: Hilandar Monastery in the 18th Century
- 20:30 - 20:45 Lidia Cotovanu, Μεταδιδάκτωρ, Πανεπιστήμιο Αθηνών
La «réforme» de Matei Basarab de Valachie (1632-1654) concernant les monastères dédiés aux Lieux Saints de l'Orthodoxie
- 20:45 - 21:00 Συζήτηση
- 21:00 - 22:00 Δεξίωση

ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

Ψηφίδες Αθωνικής Ιστορίας (17^ο-18^ος Αι.) Α'

09:30 - 09:45

Νικόλαος Μερτζιμέκης, Δρ Αρχαιολόγος, Εφορεία Αρχαιοτήτων Χαλκιδικής και Αγίου Όρους
Παρουσία αθωνιτών στα εδάφη της σημερινής Βουλγαρίας κατά τον 17^ο - 18^ο αι.: πνευματικές και κοινωνικοοικονομικές σχέσεις

09:45 - 10:00

Ιωακείμ Αθ. Παπάγγελος, Δρ Αρχαιολόγος
Δύο Αρχιερείς εφησυχάζοντες στο Άγιον Όρος περί το 1800

10:00 - 10:15

Στέφανος Παλιομπής, Δρ Αρχαιολόγος
ΥΠΠΟ / Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων
Περιηγητές του Αγίου Όρους κατά τον 17ο και 18ο αιώνα

10:15 - 10:30

Συζήτηση

Ψηφίδες Αθωνικής Ιστορίας (17^ο-18^ος Αι.) Β'

10:30- 10:45

Πατάπιος Μοναχός Κausοκαλυβίτης,
Δρ Θεολογίας – Βιβλιοθηκάριος Σκήτης Κausοκαλυβίων
Η αναγέννηση τοῦ αθωνικοῦ σκητιωτικοῦ μοναχισμοῦ κατά τον 17ο καί 18ο αιώνα

10:45 - 11:00

Νικόλαος Λιβανός, Φιλολόγος – Συνεργάτης IBE/EIE
Από τη μνήμη στην ιστορικότητα: Το “Προσκυνητάριον” του Ιωάννου Κομνηνού και η διάδοση της αθωνικής πατριογραφίας τον 18ο αιώνα

11:00 - 11:15

Ζήσης Μελισσάκης, Κύριος Ερευνητής ΙΙΕ/ΕΙΕ
«Εἰς τοῦ Ἄρσενιου τὰς χεῖρας ...». Βιβλία της Μονῆς Ἰβήρων που δεν ταξίδεψαν στη Ρωσία.

11:15 - 11:30

Συζήτηση

11:30 – 12:00

Διάλειμμα

Μνημεία και Αρχιτεκτονικά Ρεύματα

12:00- 12:15	Πλούταρχος Θεοχαρίδης, Αρχιτέκτων <i>Οι μνημειακές εσωτερικές όψεις του 17ου αιώνα στις πτέρυγες των αγιορειτικών μοναστηριακών συγκροτημάτων</i>
12:15 – 12:30	Παντελής Γ. Φουντάς, Δρ Αρχιτέκτων, Αρχαιολόγος <i>Αξιολόγηση συντελεστών διαμόρφωσης του χώρου της λιτής κατά την ύστερη μεταβυζαντινή περίοδο</i>
12:30 - 12:45	Φαίδων Χατζηαντωνίου, Αρχιτέκτων - Αναστηλωτής <i>Ροκοκό στο Άγιον Όρος</i>
12:45 - 13:00	Σταύρος Μαμαλούκος, Επικ. Καθηγητής Μεσαιωνικής & Παραδοσιακής Αρχιτεκτονικής - Τμήμα Αρχιτεκτόνων Πανεπιστημίου Πατρών <i>Η αρχιτεκτονική της Αθωνιάδας Ακαδημίας στο πλαίσιο της αγιορειτικής αρχιτεκτονικής του 18ου αιώνα</i>
13:00 – 13:15	Μιλτιάδης Δ. Πολυβίου, Δρ Αρχιτέκτων <i>Σχετικά με το ναοδομικό καθεστώς στο Άγιον Όρος κατά την προεπαναστατική εκατονταετία.</i>
13:15 - 13:30	Συζήτηση

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

Μικροτεχνία: Δωρητές και Δημιουργοί

18:00 – 18:15	Πασχάλης Ανδρούδης, Λέκτορας Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΑΠΘ Μίνα Μωραΐτου, Επιμελήτρια του Μουσείου Μπενάκη <i>Κεραμικά Ιζνίκ με ελληνικές επιγραφές του 17ου αιώνα σε Αγιορείτικες μονές</i>
18:15 - 18:30	Δημήτρης Λιάκος, Δρ Αρχαιολόγος Εφορείας Αρχαιοτήτων Χαλκιδικής και Αγίου Όρους <i>Η τέχνη στο Άγιον Όρος κατά τον 17ο και 18ο αιώνα: Παραγγελιοδότες και δημιουργοί</i>

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

18:30 – 18:45 Άννα Μπαλλιάν, Δρ. Μουσείο Μπενάκη
Οθωμανική και ευρωπαϊκή τέχνη στην εκκλησιαστική αργυροχοΐα: το παράδειγμα του Αγίου Όρους

18:45 - 19:00 Συζήτηση

19:00 – 19:30 Διάλειμμα

Ζωγραφική: Παράδοση και Νεωτερικότητα Α'

19:30- 20:15 Ευθύμιος Ν. Τσιγαρίδας, Ομότιμος Καθηγητής ΑΠΘ
Η ζωγραφική –τοιχογραφίες και φορητές εικόνες– στο Άγιον Όρος κατά τον 17ο και 18ο αιώνα. Καλλιτεχνικά ρεύματα, επώνυμοι ζωγράφοι, εργαστήρια

20:15 – 20:30 Γεώργιος Χρ. Τσιγάρας, Επίκ. Καθηγητής
Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου
Η συνάντηση της μεταβυζαντινής τέχνης με τη νεωτερικότητα στη μνημειακή ζωγραφική του Αγίου Όρους κατά τον 18ο αιώνα

20:30 - 20:45 Πώργος Φουστέρης, Θεολόγος – Δρ Αρχαιολόγος
Ιωάννης Περράκης, Εκπαιδευτικός / Θεολόγος
Εικαστικές αναταράξεις στο Άγιον Όρος στην αυγή του 18ου αιώνα

20:45 - 21:00 Συζήτηση

ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

Ζωγραφική: Παράδοση και Νεωτερικότητα Β'

11:30 - 11:45 **Zoran Rakić**, Professor Department of Art History, Faculty of Philosophy, University of Belgrade
The eighteen century wall painting in the Chilandar Monastery – Iconographic and stylistic characteristics

11:45 - 12:00 **Αθανάσιος Σέμογλου**, Αναπλ. Καθηγητής Βυζαντινής αρχαιολογίας και τέχνης / Τμ.Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΑΠΘ
Το ζήτημα του αναβαπτισμού και η ανθρωπόμορφη αγία τριάδα στην παράσταση της Βάπτισης του Χριστού στην σκίτη της Αγίας Άννας (1757)

12:00 - 12:15 **Νικόλαος Σιώμκος**, Δρ Αρχαιολόγος / ΥΠΟΠΑΙΘ Εφορεία Αρχαιοτήτων Χαλκιδικής και Αγίου Όρους
Νεότερα στοιχεία για τη δράση εργαστηρίων ζωγραφικής στο Άγιον Όρος κατά τον 18ο αιώνα

12:15 - 12:30 **Νικόλαος Μπονόβας**, Αρχαιολόγος Εφορείας Αρχαιοτήτων Σερρών
Η διαμόρφωση της τάσης επιστροφής στη ζωγραφική της εποχής των Παλαιολόγων το 18ο αιώνα

12:30 - 12:45 **Συζήτηση**

12:45 - 13:30 **Πορίσματα του Συνεδρίου**

Παράλληλες εκδηλώσεις

ΕΚΘΕΣΗ

«Άγιον Όρος: Κατ' εικόνα του φωτογραφικού βλέμματος»

Η Έκθεση εκφράζει και αναδεικνύει με εντυπωσιακό τρόπο, χάρη στη δύναμη της φωτογραφίας, την ακτινοβολία της Αθωνικής Πολιτείας στον κόσμο και ιδιαίτερα την διαχρονική πρόκληση προς τους καλλιτέχνες, να γνωρίσουν και να αποτυπώσουν αυτήν την μοναδική κοινωνία που επιβιώνει αναλλοίωτα εδώ και 10 αιώνες.

Στην Έκθεση που στεγάζεται στους εκθεσιακούς χώρους της Αγιορειτικής Εστίας παρουσιάζονται 130 ασπρόμαυρες καλλιτεχνικές φωτογραφίες των φωτογράφων Valery Bliznyuk από την Ρωσία, Ali Borovali από την Τουρκία, Zbigniew Kosck από την Ολλανδία και Zoran Purger από την Σερβία.

Η Έκθεση χωρίζεται στις ενότητες: Τόπος, Λατρεία, Βίος και Πρόσωπα.
Διάρκεια Έκθεσης: 15 Σεπτεμβρίου 2015-29 Ιανουαρίου 2016.

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

«Λέξεις και Εικόνες»

Το Μουσείο Φωτογραφίας μετέχει στο Πρόγραμμα της Έκθεσης με την οργάνωση στρογγυλής τράπεζας με την συμμετοχή των 4 φωτογράφων, στο πλαίσιο του κύκλου «Λέξεις και Εικόνες» του ΜΦΘ και με αφορμή την έκθεση «Άγιος Όρος: Κατ' εικόνα του φωτογραφικού βλέμματος» την Δευτέρα 14 Σεπτεμβρίου 2015, στις 19:30 στην αυλή της Αγιορειτικής Εστίας.

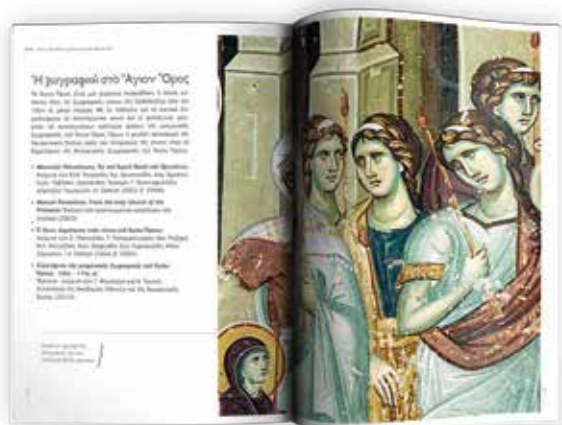
Πρόκειται για μία εκδήλωση λόγου στην οποία οι τέσσερις συμμετέχοντες φωτογράφοι, Valery Bliznyuk (Ρωσία), Ali Borovali (Τουρκία), Zbigniew Kosc (Πολωνία), Zoran Purger (Σερβία), θα συζητήσουν για τις φωτογραφικές εμπειρίες και προσεγγίσεις που οδήγησαν στη δημιουργία αυτής της έκθεσης.

Στη συζήτηση, την οποία θα συντονίζει η Αλεξάνδρα Αθανασιάδου, υπεύθυνη καλλιτεχνικού σχεδιασμού και Διεθνών Σχέσεων του ΜΦΘ, θα μετέχει και ο Νεκτάριος Αντωνίου, ιστορικός τέχνης, ιδρυτής και καλλιτεχνικός διευθυντής της χορωδίας Scola Cantorum και επιστημονικός συνεργάτης της Αγιορειτικής Εστίας και του ΑΠΘ.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Επετειακός τόμος 15 ετίας

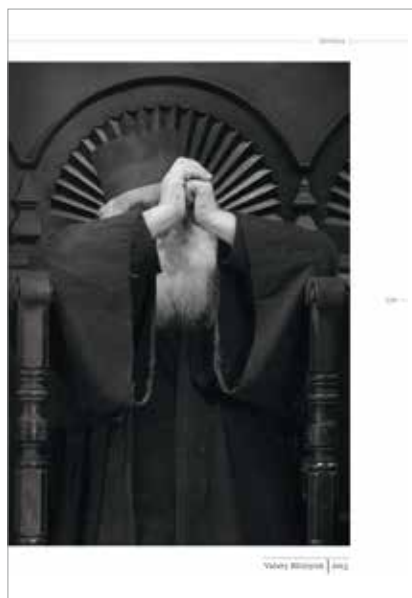

Στον Επετειακό της 15ετίας Τόμος παρουσιάζεται η ταυτότητα της Αγιορειτικής Εστίας, αξιολογική παρουσίαση των 4 κεντρικών ετήσιων δράσεων, τα Διεθνή Συνέδρια, τις Εκθέσεις, τις Εκδόσεις και τις Έρευνες, αλλά και το σύνολο της δραστηριότητας της στην Ελλάδα και το εξωτερικό, με πλούσιο φωτογραφικό υλικό και χαιρετισμούς του Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχου, της Ιεράς Κοινότητας του Αγίου Όρους και του Δημάρχου Θεσσαλονίκης και Προέδρου του Δ.Σ. της Αγιορειτικής Εστίας κ. Γιάννη Μπουτάρη.

Κατάλογος της έκθεσης «Άγιον Όρος. Κατ' εικόνα του φωτογραφικού βλεμματος»

Πρόκειται για τον Κατάλογο της Έκθεσης με έργα των 4 φωτογράφων και κείμενα για τους φωτογράφους και τα έργα τους.

Στον Κατάλογο εκτός των χαιρετισμών του Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχου, της Ιεράς Κοινότητας του Αγίου Όρους και του Δημάρχου Θεσσαλονίκης και Προέδρου του Δ.Σ. της Αγιορειτικής Εστίας κ. Γιάννη Μπουτάρη και των βιογραφικών των 4 φωτογράφων περιλαμβάνεται τεχνοκριτικό κείμενο του Επιμελητή της Έκθεσης, κ. Βαγγέλη Ιωακείμδη, Διευθυντή του Μουσείου Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης.

Φωτοαναστατική έκδοση

Αθωνικά Ανάλεκτα αρ. 8

«Άπαντα τα εν Αγίῳ Ὄρει Ιερά Καθιδρύματα εις 726 εν ὄλω ανερχόμενα και αι προς το δούλον Ἔθνος υπηρεσίαι αυτών»

Η παρούσα επανέκδοση του έργου του μακαριστού αρχιμανδρίτη Χριστοφόρου Κτενά «Άπαντα τα εν Αγίῳ Ὄρει Ιερά Καθιδρύματα εις 726 εν ὄλω ανερχόμενα και αι προς το δούλον Ἔθνος υπηρεσίαι αυτών» το 1935, αποτελεί ένα επίτευγμα κατανόησης, συνεργασίας, τεχνικής επεξεργασίας, ώστε ένα βιβλίο 1000 περίπου σελίδων, σπάνιο ακόμη και για μεγάλες Βιβλιοθήκες, να επανεκδοθεί.

Αναμνηστικό της έκθεσης «Άγιον Όρος. Κατ' εικόνας του φωτογραφικού βλέμματος»

Το Αναμνηστικό της Έκθεσης, μια ειδική χρηστική έκδοση για του ομιλητές του Συνεδρίου με φωτογραφικό υλικό από την Έκθεση των 4 φωτογράφων.

ΕΚΘΕΣΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΆΓΙΟΝ ΌΡΟΣ

Κατ' εικόνα
του φωτογραφικού
βλέμματος

Valery Bliznyuk
Ali Borovali
Zbigniew Kosc
Zoran Purger

15/09 2015 - 29/01 2016

Εκθεσιακός χώρος Αγιορειτικής Εστίας,
Εγνατίας 109

ΣΥΝΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ

Εγνατίας 109, 546 35 Θεσσαλονίκη
Τ. 2310 263 308 • F. 2310 250 648
E: agestia@otenet.gr
[facebook.com/AgioritikiEstia](https://www.facebook.com/AgioritikiEstia)
www.agioritikiestia.gr

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Μακεδονίας - Θράκης 2007-2013

Η μεγάλη πνευματική και πολιτιστική παρακαταθήκη του Αγίου Όρους

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
Ενδιάμεση
Διαχειριστική
Αρχή

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης